

V oblasti občianskoprávných vzťahov vzniká množstvo sporov pri uplatňovaní vlastníckych práv. Riešenie týchto sporov je právomoci súdov. Obce ako samosprávne orgány nie sú oprávnené tieto spory riešiť, pôsobia na účastníkov v tom smere aby medzi nimi došlo k dohode o odstránení sporných záležitostí (§ 3 ods. 2 Občianskeho zákonníka č. 40/1964 Zb. v znení neskorších predpisov).

Pri zrejmom porušení pokojného stavu môže obec podľa § 5 Občianskeho zákonníka rozhodnutím predbežne zásah zakázať alebo uložiť aby bol obnovený predošlý stav.

Ak došlo k zrejmemu zásahu do pokojného stavu, možno sa domáhať ochrany u starostu obce.

Predbežná ochrana pokojného stavu (§ 5 Občianskeho zákonníka) spočíva v práve fyzickej osoby alebo právnickej osoby domáhať sa nápravy u obce uvedením do pôvodného faktického (predošlého) stavu, a to výlučne vtedy, ak došlo k zrejmemu zásahu do takéhoto pokojného stavu – bez ohľadu na právny stav. Obec môže predbežný zásah zakázať alebo uložiť, aby bol obnovený predošlý stav.

Obec zastupuje starosta obce. Ochrana podľa § 5 OZ je výnimkou zo všeobecne platnej zásady, podľa ktorej ochranu proti tomu, kto ohrozí alebo poruší právo, poskytuje zásadne súd. Predpokladom poskytnutia predbežnej ochrany v zmysle § 5 OZ zo strany obce je, že zrejmy zásah do pokojného stavu trvá, alebo ak hrozí nebezpečenstvo jeho opakovania.

Starosta obce nerieši a ani nemôže riešiť v súvislosti s uplatnením postupu podľa § 5 OZ právne otázky konkrétneho prípadu. Rieši iba skutkové otázky, pričom vychádza zo skutkového stavu, aký tu bol pred zásahom do pokojného stavu. Obec sa snaží o obnovenie pôvodného pokojného stavu.

Ak obec má za to, že k zásahu do pokojného stavu skutočne došlo vo veci rozhodne. Rozhodnutie má spravidla povahu predbežného opatrenia. Obec sa v konaní nezaobrá otázkou, či zásah do pokojného stavu bol v súlade s právom alebo v rozpore s ním. Zisťuje iba, či boli splnené podmienky považované OZ pre rozhodnutie.

Tieto podmienky sú dve:

- musí ísť o zřejmé porušenie pokojného stavu; za také porušenie je treba považovať zásah, ktorý nevylučuje pochybnosti, že sa ním mení pokojný stav (posledný). V praxi sú typické obzvlášť zásahy v oblasti tzv. susedských práv (§ 127 OZ);
- existencia pokojného stavu; ide o posledný pokojný stav pred zásahom.

Starosta obce vo veci môže rozhodnúť buď tak, že rušiteľovi prikáže v stanovenej lehote obnoviť pôvodný stav pred zásahom (porušením), alebo rušiteľovi zakáže zásah do pokojného stavu, prípadne oboje. Pokojný stav, ktorý sa má obnoviť, alebo zachovať musí byť v rozhodnutí presne, jasne a určito vyjadrený, aby rozhodnutie bolo vykonateľné. V niektorých situáciách môže na riešenie vzniknutého problému postačovať pohovor. Uplatnenie tohto postupu podľa § 5 OZ má význam najmä pri rôznych susedských sporoch pochádzajúcich napr. z obťažovania vodou, snehom zo susedovho pozemku, hlukom, prachom, tienením...

Ak sa dotknutý občan rozhodne riešiť vzniknutý spor cez obec, tak to môže urobiť dvoma spôsobmi:

- písomne zašle žiadosť adresovanú starostovi obce a v žiadosti podrobne popíše pokojný stav pred zásahom, uvedie dôkazy, svedkov...
- osobne na podateľni obecného úradu, kde sa spíše písomná žiadosť o riešenie.

Osoba, ktorej práva boli ohrozené či narušené zásahom inej osoby (osôb), sa nemusí obrátiť na obec a môže sa domáhať ochrany svojich práv priamo na súde. Ak sa ale na obec obráti, tá je oprávnená a povinná konať podľa § 5 OZ.

Legislatíva

Zákon č. 40/1964 Zb. (občiansky zákonník)